

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка
«30» червня 2020 року
протокол №11,
«28» червня 2023 року
протокол №15

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ректора
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка
від «30» червня 2020 року №173,
від «29» червня 2023 року №222

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок реалізації студентами Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка права на вільний вибір навчальних дисциплін
(із змінами, внесеними відповідно до рішення ученої ради від 28 червня 2023 року, протокол №15)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації студентами Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі – Положення; далі – Університет) розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого вивчення здобувачами освіти навчальних дисциплін вільного вибору для освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр», освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії».

1.2. Положення розроблено відповідно до Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 року та визначає процедуру формування переліків (каталогів) вибіркового освітніх компонентів та доведення їх до здобувачів вищої освіти, здійснення вибору здобувачами освітніх компонентів з переліку (каталогу); організації вивчення здобувачами освіти обраних освітніх компонентів підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії за варіативною частиною в обсязі, що становить не менш 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти.

1.3. Для конкретизації планування та організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі обов'язкової частини навчального плану відповідної спеціальності та затвердженого переліку вибіркового дисциплін (каталогу освітніх компонентів), та індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

1.4. До робочого навчального плану включаються освітні компоненти, що є обов'язковими для вивчення здобувачами освіти відповідної спеціальності, та дисципліни (освітні компоненти) вільного вибору, які здобувачі освіти обирають самостійно. Можливість вибору дисциплін з інших освітніх програм (зокрема й тих, спеціальність яких прямо не пов'язана зі спеціальністю здобувачів освіти)

сприяє особистісному розвитку студента та є основою запровадження в освітній процес університету міждисциплінарності.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти або вибіркові освітні компоненти – це дисципліни, які вводяться кафедрами Університету з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів освіти, посилення їх конкурентоспроможності, затребуваності на ринку праці та ефективного використання можливостей Університету, урахування регіональних потреб тощо.

1.6. Вибіркові освітні компоненти вводяться для забезпечення можливості ефективного формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, розширення професійного світогляду й зацікавленості майбутніх фахівців, задоволення культурних, мовних, естетичних, освітніх кваліфікаційних потреб та з метою формування й набутті професійно значущих компетентностей, необхідних на ринку педагогічної праці регіону, України, Європи, поглиблення професійної підготовки в межах обраної освітньої програми; здобуття додаткових результатів навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей.

Відповідно до потреб та інтересів аспірантів до каталогу освітніх компонентів вільного вибору здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» можуть бути введені компенсаційні курси, факультативи, практики тощо, що забезпечують формування результатів навчання у вузькій спеціалізації, релевантній для конкретного дослідження чи наукового напрямку аспіранта.

1.7. Зміст освітніх компонентів за вибором постійно оновлюється викладачами на підставі найновіших досягнень і сучасних практик та визначається робочою програмою, силабусом.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Вибір освітніх компонентів відбувається в межах, визначених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти (не менше 60 кредитів/1800 годин за освітнім ступенем «Бакалавр»; не менше 22,5 кредитів за освітнім ступенем «Магістр» (термін навчання 1 рік 4 місяці); не менше 30 кредитів за освітнім ступенем «Магістр» (термін навчання 2 роки/1 рік 9 міс.)); не менше 12,5 кредитів/375 годин за освітнім ступенем «Доктор філософії». Здобувачі відповідного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням із керівником факультету чи підрозділу.

2.1. Перелік (каталог) дисциплін вільного вибору перед кожним навчальним роком може змінювати структуру, доповнюватися або скорочуватися.

2.2. Окрім того, можливе інтегрування спеціальностей (спеціалізацій), різних освітніх (освітньо-наукових) програм, що дасть змогу комплектувати групи здобувачів або індивідуально опановувати студентом (аспірантом) окрему дисципліну за його вибором (і за іншою освітньою (освітньо-науковою) програмою, спеціальністю в т.ч. за погодженням із деканатом).

Індивідуальний навчальний план підготовки фахівців може включати вибіркові освітні компоненти, зміст яких спрямовано на формування певних компетентностей і результатів навчання вибірових дисциплін, які засвідчуються сертифікатом із зазначенням тем (назви) курсу, навчальних годин (кредитів), переліку сформованих компетентностей, програмних результатів навчання.

2.3. Обсяг освітнього компонента вільного вибору здобувача освіти становить не менше 3 кредитів ЄКТС (90 годин).

2.4. Вивчення вибірових навчальних дисциплін навчальних планів за освітнім рівнем «Бакалавр» розпочинається з другого року навчання (3-8 семестр) з терміном навчання 4 роки; із першого року навчання (2-4 семестр) з терміном навчання 2 роки, 3 роки; для освітнього ступеня «Магістр» – з першого року навчання (2-3 семестр); для освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» – з першого року навчання (1 семестр).

З метою забезпечення якості освіти, повноцінного формування професійних компетентностей студентів, що здобувають освіту за ОС «Бакалавр», «Магістр» на умовах перехресного вступу, вибіркові дисципліни професійного спрямування обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) можуть бути передбачені в індивідуальному навчальному плані з 1 семестру.

2.5. Форма контролю вибірового освітнього компонента визначається навчальним планом.

2.6. Мінімальна чисельність здобувачів із вивчення вибірових дисциплін повинна складати не менше 10 осіб для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» та 5 осіб для здобувачів освітнього ступеня «Магістр».

Для здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» мінімальна чисельність здобувачів освіти для вивчення вибірових освітніх компонентів може становити 1 особу. При цьому аудиторне навантаження дисциплін повинно бути не меншим, ніж $1/4$ від загального освітнього навантаження, визначеного для цієї дисципліни. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом і повинен становити не більше, ніж $3/4$ загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

2.7. У межах індивідуальної траєкторії навчання здобувачі освіти мають змогу опанувати курси, вивчення яких завершується одержанням сертифікатів із зазначенням компетентностей, програмних результатів навчання (ПРН), обсягу часу (кредитів).

2.8. Дисципліни за вибором класифікуються за циклами навчального плану:

1. Цикл загальної підготовки.
2. Цикл професійної підготовки.

1. Цикл вибірових освітніх компонентів загальної підготовки спрямовується на поглиблення програмних результатів навчання, які забезпечуються вивченням обов'язкових дисциплін, гуманітарних зокрема ПРН, і мають корелювати із загальними компетентностями на виконання Закону України «Про вищу освіту».

II. Перелік освітніх компонентів за вибором **циклу професійної підготовки** спрямовано на поглиблення програмних результатів навчання, які забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами професійного спрямування. Такі ПРН мають корелювати із фаховими компетентностями, що забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами.

Якщо одні й ті ж дисципліни обираються студентами різних спеціальностей бакалаврату, їх викладання здійснюється методом уніфікації викладання лекційного курсу. Інші форми занять із дисципліни (практичні, семінарські, лабораторні тощо) обов'язково є професійно орієнтованими, що засвідчується силабусом.

2.9. Студенти мають змогу обрати із переліку запропонованих у циклах загальної і професійної підготовки одну дисципліну обсягом не менше 3 кредитів. За певних умов можливий вибір 1 дисципліни з блоку запропонованих тематично поєднаних дисципліни. Такий вибір обґрунтовується змістом освітньої програми, схвалюється вченою радою факультету.

2.10. Кількість та порядок вибору здобувачами освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» вибірових освітніх компонентів визначається навчальним планом і може здійснюватися блоком або з переліку (каталогу).

Каталоги освітніх компонентів для вибору здобувачами ОНС «Доктор філософії» укладаються, затверджуються для кожної спеціальності окремо та доводяться до здобувачів освіти у встановлені терміни.

2.11. Якщо одні й ті ж дисципліни, цикли обираються студентами різних спеціальностей, їх читання здійснюється методом уніфікації викладання лекційного курсу. Інші форми занять із дисципліни (практичні, семінарські, лабораторні тощо) обов'язково є професійно орієнтованими.

2.12. Дисципліни за вибором можуть бути об'єднані в тематичні блоки, із яких здобувачеві освіти надано змогу обрати тільки одну дисципліну. Пропонуються кафедрами для розгляду та схвалення вченою радою факультету із відповідним обґрунтуванням.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Перелік дисциплін освітніх компонентів за вибором певного ОС встановлюється деканатом/університетом за обґрунтованою пропозицією випускових кафедр, для ОНС «Доктор філософії» - завідувачем аспірантури та докторантури за пропозицією кафедр, відповідальних за підготовку докторів філософії, та органу студентського самоврядування, стейкхолдерів; на кожну дисципліну складається інформаційний пакет: шифр, анотація, кількість кредитів, обсяг часу, форма контролю, компетентності, яких набуде здобувач вищої освіти в результаті вибору й вивчення дисципліни. У пакет входить робоча програма навчальної дисципліни (освітнього компонента), ПРН, їх корелювання із компонентами за циклами загальної та професійної підготовки; контрольні заходи, оцінювання здобувачів освіти, політика академічної доброчесності.

3.2. Оприлюднення інформації про освітні компоненти за вибором здійснюється шляхом висвітлення на офіційному сайті ЗВО силабусів та/або робочих програм навчальної дисципліни.

3.3. Відповідальність за створення і наявність інформаційного пакета вибірових дисциплін ЗВО та вільного вибору студентів (здобувачів ОНС «Доктор філософії») покладається на завідувача кафедри, відповідальної за підготовку здобувачів освіти, та гарантів освітніх (освітньо-наукових) програм.

3.4. Викладання освітніх компонентів вільного вибору студентів здобувачів освіти можуть здійснювати всі кафедри Університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями, освітніми (освітньо-науковими) програмами.

3.5. Для розроблення й оновлення переліку (каталогу) вибірових освітніх компонентів наказом ректора Університету (за поданням деканів факультетів) до 01 жовтня поточного навчального року на факультетах створюються робочі групи (за головуванням деканів).

Робочі групи аналізують забезпечення кафедр і потреби роботодавців щодо можливості організації освітнього процесу високої якості.

Основними критеріями цієї роботи є:

- кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг);
- навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації);
- інформаційне забезпечення;
- вимоги роботодавців.

3.6. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи до 15 листопада формують перелік (каталог) вибірових дисциплін освітніх компонентів та подають його для розгляду на засіданні вченої ради факультету та

після схвалення – для затвердження Вченою радою Університету.

Переліки (каталоги) вибірових дисциплін для відповідної спеціальності повинні узгоджуватися із компетентностями майбутніх фахівців та їх доповнювати, а також забезпечувати можливість студентів здобувачів освіти опановувати компетентності інших освітніх програм, спеціальностей, рівнів.

Група здобувачів освіти, які навчаються за окремою спеціалізацією (предметною спеціальністю), освітньою (освітньо-науковою) програмою, має право запропонувати зміни до каталогу вибірових освітніх компонентів за колективним зверненням на випускову кафедру (кафедру, відповідальну за підготовку докторів філософії) **упродовж січня** кожного навчального року.

3.7. Каталог вибірових освітніх компонентів за циклами навчальних планів для проведення процедури вибору здобувачами освіти, формування робочих навчальних планів затверджується на вченій раді Університету.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРОВОГО СКЛАДНИКА ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Етап ознайомлення. Пропозиції щодо Переліку вибірових дисциплін Університету окремо для кожного рівня вищої освіти, рекомендованих для вивчення в наступному році, розміщуються для ознайомлення здобувачів на інформаційних сайтах факультетів/кафедр/аспірантури та в особистих кабінетах здобувачів освіти програмного комплексу «Політек-СОФТ» не пізніше 1 березня (проведення вибору дисциплін під час навчального року, доєднання до вже створених груп для вивчення вибірових дисциплін здобувачів освіти вже після початку навчального року й розподілу навантаження в ПК «Політек-СОФТ» може здійснюватися за допомогою Google-форм у корпоративному дистанційному середовищі). У Переліку повинно бути подано силабус, який містить короткий опис змісту дисципліни, цільове призначення, можливі компетентності, результати навчання, форми контролю, політику викладача, інформацію про науково-педагогічного працівника, який забезпечуватиме викладання дисципліни.

4.2. Етап запису на дисципліни. За результатами ознайомлення із Переліком вибірових дисциплін здобувачі ОС «Бакалавр» **протягом квітня** здійснюють вибір дисциплін в особистих кабінетах (інструкцію подано в Додатку 1); здобувачі ОС «Магістр» першого року навчання – **до 10 вересня** (за допомогою Google-форм).

4.3. Етап корегування. Академічні групи формуються автоматично, корегування здійснюється після проведення вибору з урахуванням мінімального обсягу наповненості груп і можливостей створити спільні групи для різних освітніх програм, спеціальностей, факультетів/інститутів. У процесі складання розкладу навчальних занять може використовуватися принцип «нешільності», тобто передбачено «вікна» для вивчення дисциплін за вибором; або може бути

передбачено в розкладі день для опанування дисциплін за вибором відповідної спеціальності чи дисципліни іншого факультету; відводити години в окремі дні.

4.4. Якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не сформувалася мінімальна кількість студентів, то в особистому кабінеті студента надається змога доєднатися до вивчення інших дисциплін, із яких сформувалася (чи сформується) кількісно достатня група студентів.

4.5. Студент, який вчасно самостійно не визначився з переліком вибірових дисциплін, може бути рекомендований до будь-якої групи за рішенням кафедри та деканату для оптимізації навчальних груп і потоків.

4.7. Студент в односторонньому порядку не може відмовитися від вільного вибору дисциплін. Самочинна відмова від вивчення курсу призводить до невиконання індивідуального навчального плану, за що студент може бути відрахований із Університету.

4.8. Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів спеціальностей і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року для навчальних планів і освітніх програм для здобувачів ступеня бакалавра та з 10 вересня – для освітнього ступеня магістра.

4.9. Після остаточного формування і погодження академічних груп із вивчення вибірових дисциплін інформація про вибірові дисципліни вноситься до індивідуального навчального плану студента. З цього моменту вибірова дисципліна є для студента обов'язковою.

4.10. Забезпечення програмних результатів навчання **не може** здійснюватися лише дисциплінами вільного вибору студента.

Водночас у процесі формування індивідуальної освітньої траєкторії підготовки докторів філософії освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти така практика можлива для досягнення результатів навчання у вузькій спеціалізації, що відображає зміст конкретного дослідження чи науковий напрям аспіранта.

Процедура вибору вибірових освітніх компонентів здобувачами ОНС «Доктор філософії» реалізується відповідно до затвердженого положення «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) та докторантурі Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка», яке доводиться до відома студентів на початку навчального року.

4.11. Здійснення спеціалізованої підготовки аспіранта із досягненням відповідних результатів викладання вибірових дисциплін може бути забезпечено через партнерські угоди з іншими закладами чи науковими установами.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

5.1. Випускова кафедра може дозволити студентам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірові дисципліни, які прослухані в іншому університеті-партнері, але не передбачені навчальним планом

відповідної спеціальності в університеті.

5.2. Перезарахування кредитів фактично вивчених дисциплін відповідного циклу проводиться за умови їх однакової кількості.

5.4. Зарахування кредитів ЄКТС, здобутих аспірантами в інших закладах/установах (наприклад, літні школи, стажування, освітні онлайн платформи тощо) вченою радою ЗВО або відповідного факультету, передбачене «Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» (пункт 28), обмежує кількість визнаних результатів навчання, здобутих в інших закладах або поза аспірантурою – не більше 25% обсягу ОП (кількості, встановленого законодавством мінімального обсягу вибірових дисциплін).

5.5. Перезарахування кредитів освітніх компонентів регламентується положеннями Університету «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» та «Про організацію освітнього процесу в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка» .

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набуває чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

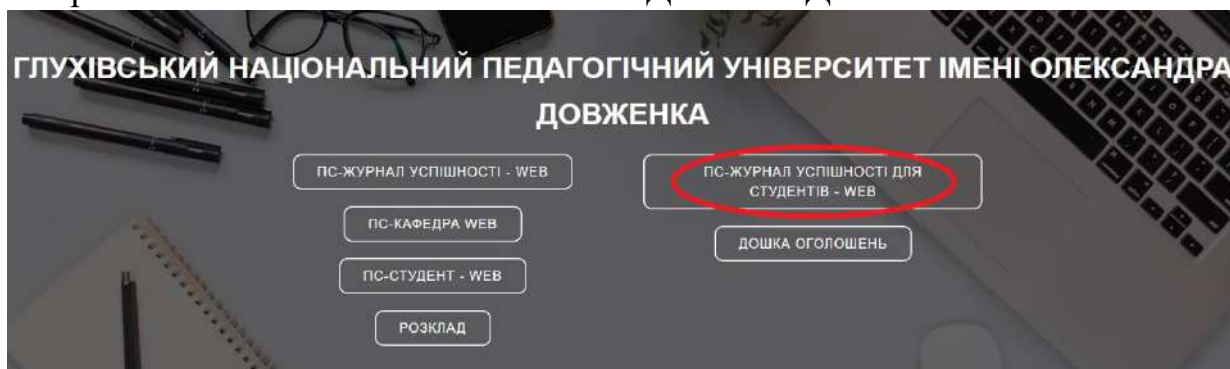
6.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради університету. У такому ж порядку Положення скасовується.

6.3. Відповідальність за реалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Додаток 1.

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЯ ВИБОРУ ДИСЦИПЛІН В ЕЛЕКТРОННОМУ КАБІНЕТІ СТУДЕНТА

1. Перейдіть за покликанням <http://193.169.124.188>
(альтернативне покликання - <http://192.168.88.244>)
2. Оберіть «ПС-ЖУРНАЛ УСПІШНОСТІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ – WEB».

3. Введіть своє прізвище та номер індивідуального плану.

Авторизація користувача

[Головна сторінка](#) / [ПС-Журнал успішності-Web](#)

Прізвище:

Пароль:

При першому вході в персональний кабінет студента потрібно використовувати замість пароля № залікової книжки.

[Увійти](#)

4. Оберіть «Перейти до вибірових дисциплін».

Увага! В період з 05.05.2023 по 11.05.2023 23:59:55 відбувається електронне голосування з вибірових дисциплін.

[Перейти до вибірових дисциплін](#)

Загальна інформація

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Факультет **природничої і фізико-математичної освіти**

Напрямок підготовки **"Середня освіта (Біологія)"**

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Група **21-Б**

Форма навчання **Денна**

Форма оплати навчання

Наказ на зарахування від

Термін навчання **Дані про початок або кінець навчання не задані.**

Дата закінчення навчання **Дані відсутні.**

5. Оберіть півріччя, в якому запропоновано здійснити вибір.

[Головна сторінка](#) / [Вибіркові дисципліни](#)

Вибіркові дисципліни

В період з **05.05.2023 по 11.05.2023 23:59:55** відбувається електронне голосування з вибірових дисциплін

З наведеного нижче списку Вам необхідно вибрати предмети вибіркової частини навчального плану, які Ви будете вивчати в наступному році.
 Допустима кількість предметів для вибору показана на кнопках.
 До вибору предметів другого півріччя Ви можете переходити після завершення вибору у першому півріччі.

1 півріччя (потрібно обрати 0 / обрано 0) [2 півріччя](#)

Вибіркові дисципліни в даному півріччі для вас не опубліковані.

6. Ви отримаєте перелік дисциплін та зможе здійснити вибір.

1 півріччя		2 півріччя (потрібно обрати 1 / обрано 1)				
Шифр	Дисципліни	Години/ кредити	Початок	Тривалість	Викладач (викладачі)	
Дисципліни поза структурою (потрібно обрати 1 / відмічено 1 / збережено 1)						
☐	Modern educational technologies in higher education institutions ліміт кількості студентів 100 мін. к-сть студентів, за якою дисципліна буде викладатись - 10 дисципліну обрали 0 студентів	90 год. 3 кр.	2 півріччя	1 сем.	Пінчук І.О.	
☒	Інклюзивна освіта ліміт кількості студентів 100 мін. к-сть студентів, за якою дисципліна буде викладатись - 10 дисципліну обрали 1 студентів	90 год. 3 кр.	2 півріччя	1 сем.	Єгорова К.Г.	
☐	Історія української культури ліміт кількості студентів 100 мін. к-сть студентів, за якою дисципліна буде викладатись - 10 дисципліну обрали 0 студентів	90 год. 3 кр.	2 півріччя	1 сем.	Петренко Н.М.	
☐	Історія української мови ліміт кількості студентів 100 мін. к-сть студентів, за якою дисципліна буде викладатись - 10 дисципліну обрали 0 студентів	90 год. 3 кр.	2 півріччя	1 сем.	Медвідь Н.С.	

- Якщо дисципліна починається в першому півріччі і триває два та більше семестрів, то після її вибору у першому півріччі вона буде автоматично відмічена вибором і у наступних. При цьому відмінити вибір студент може лише у тому півріччі, де дисципліна починається.
- Якщо студент обрав дисципліни у більшій кількості, ніж це передбачено – він буде попереджений щодо такого перевищення, а результат вибору збережено не буде. Якщо ж студент обрав належну кількість дисциплін – результат його вибору буде збережений у базі даних.
- Після дати закінчення періоду публікації доступ до вибору дисциплін для студента буде заблокований.

[Головна сторінка](#) / [Вибіркові дисципліни](#)

Вибіркові дисципліни

В період з **05.05.2023** по **11.05.2023 23:59:55** відбувається електронне голосування з вибіркових дисциплін

З наведеного нижче списку Вам необхідно вибрати предмети вибіркової частини навчального плану, які Ви будете вивчати в наступному році.

Допустима кількість предметів для вибору показана на кнопках.

До вибору предметів другого півріччя Ви можете переходити після завершення вибору у першому півріччі.

- Для збереження свого вибору натисніть «Зберегти вибір» в кінці сторінки.